

ZAKRÁDAČ

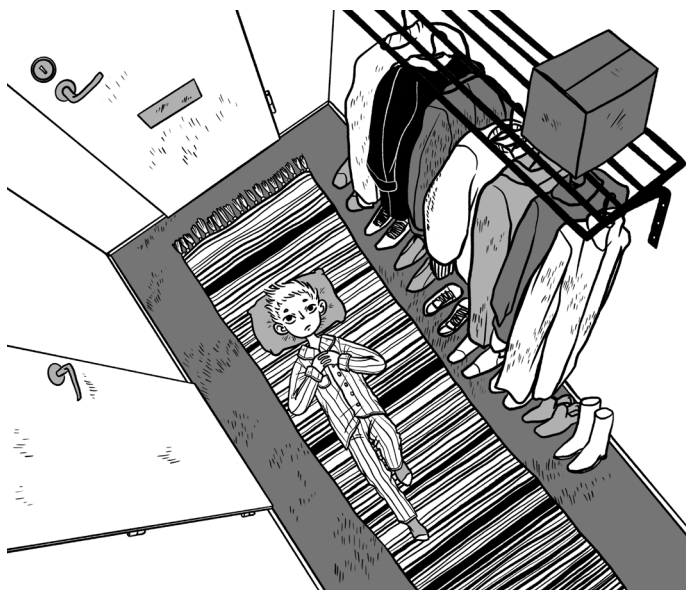
Som Alfréd. Alfréd Zabudnutý, rozprávač tohto príbehu. Každý rozprávač vie, že príbehy musia mať nejaký začiatok. Taký, čo udalosti nakopne. Niektoré príbehy sa začínajú šokujúcim zvratom, napríklad výbuchom sopky alebo narodením či smrťou. Alebo tak, že niekomu doručia nezvyčajnú poštu. Iné príbehy sa zase začínajú tým, že sa niekomu v hlave zrodí bezvýznamný nápad, napríklad rozhodne sa zistiť, či sa mu bude lepšie spať v predsieni na zemi než vo vlastnej posteli. Presne to som sa jednej októbrovej noci rozhodol urobiť ja.

Tej noci som vyskúšal všetko možné. Otvoril som okno a otočil vankúš na druhú stranu. Navliekol som si ponožky a zas ich zvliekol. Napil som sa vody, šiel na záchod, zjedol polovicu kyslej uhorky a opäť sa napil, no zaspať som nemohol. Keď už nič nepomáhalo, vankúš a perinu som si strčil pod pazuchu a šiel do predsieni. Tam som sa natiahol na drsný koberec, hlavu si položil na vankúš a zastrčil podeň baterku, ktorú som po nociach často mával vo vrecku pyžamového kabátika. Koberec v predsieni celé mesiace nikto nepovysával. Zrnká piesku sa mi zapi-

chávali do chrbta a zaschnuté blato sa podu mnou zomlelo na jemnú múčku, inak bolo moje miesto na spanie celkom obstojné. A ak už nič iné, tak aspoň vnieslo zmenu do mojich bezsenných nocí.

Ležal som v predsieni a počúval zvuky noci. V radiátore žbľnkalo a konár stromu pazúrmí škrabal po okne v kuchyni. Inak bolo ticho. Vlastne nie tak celkom. V bruchu mi škvírkalo hlasnejšie než kedykoľvek predtým. Bol som hladný. Prišerne hladný.

Býval som s otcom na Hlinskej ulici 4. Alebo by som mal skôr použiť úvodzovky a povedať, že som „býval“. Či ešte lepšie „s otcom“, tiež v úvodzovkách, pretože ten sa doma neukázal celú večnosť. Teoreticky som teda *býval* vo veľkom panelákovom byte *s otcom*, ale prakticky ma otec

odložil v priestore s tromi izbami a kuchyňou, kým bol preč.

Od otcovho odchodu ubehol najmenej mesiac, možno aj viac, už som strácal pojem o čase. Otec zarábala peniaze, podľa jeho slov *sa staral o biznis* či *rokoval s dôležitými ľuďmi* niekde vo svete. Možno v Taliansku či Mexiku. Alebo na Bali. Nikdy mi nehovoril, kam ide a kedy sa vráti. Občas sa jednoducho bez varovania vrátil do bytu, z tašky nafúkané vyťahol akúsi príšernú sošku alebo vázu a položil ju do knižnice. Po chvíli sa zložil na gauči a ani sa nepohol, kým opäť nenastal čas odísť.

Pred odchodom zvyčajne nakúpil jedlo, lenže tentoraz zabudol ísť do obchodu. Napadlo mi, že mi na jedlo zrejme nechal peniaze, a potešil som sa. Aspoň raz by som mohol rozhodovať o tom, čo budem jesť. Neboli by to kolienka ani sucháre, ale čerstvé ovocie, syry a práve upečený chlieb, ktorý by ma krásne páлил na prstoch. Nadšene som otvoril skrinku na smetný kôš, predklonil sa a načiahol po hrdzavú kovovú plechovku, otcovu pokladničku. Na dne však ležalo len pár mizerných grošov, ktoré by mi sotva stačili na niečo iné ako na sucháre a toaletný papier.

Musel som sa teda uspokojiť s tým, čo som našiel na policiach v kuchyni. Ryžu, kolienka a sucháre. Kečup, niekoľko kyslých uhoriek a oschnutú buchtu. Čajové vrecúška a med. Zo zásob však začalo ubúdať. Počas dňa som uvaril posledné kolienka a z dna fľaše nožom vyškrabkal zvyšky kečupu. Na večeru som si pochutil na jednom suchári a Earl Grayi s medom, otcovom oblúbenom čaji, ktorý som neznášal. Pripravil som ho z horúcej kohútikovej vody, pretože vodu v čajníku sa mi nepodarilo priviesť

do varu. Otec totiž zabudol zaplatiť za elektrinu, od ktorej nás odpojili len chvíľu po tom, čo som dovaryl kolienka.

Tak som tam teda ležal v čiernočiernej tme na zrnkách piesku, vedľa mňa stála šálka vlažného čaju a vtom sa z chodby ozvali kroky. Odrazu zastali a čosi zahrmotilo. Potom som opäť začul kroky, nastalo ticho a ozval sa HRMOT. Kroky, ticho, HRMOT. Napokon niekto zastal pred našimi dverami. Zakrádač stál odo mňa na vzdialenosť natiahnutej ruky. Báľ som sa, že ma škvŕkanie v bruchu prezradí, no žalúdok našťastie v poslednej chvíli pochopil, že má mlčať.

Od úľavy som si vydýchol. Alebo od únavy a smútku. Možno od toho všetkého. Človek niekedy vzdychá bez jasnej príčiny.

Za dverami nastalo ticho. Zadržal som dych a započúval sa. Ten, čo stál na druhej strane dverí, urobil pravdepodobne to isté. Snažil som sa uvoľniť, lenže potom som znova vzdychol. Povzdych bol hlboký ako studňa.

Spoza dverí sa ozval šuchot.

Nadýchol som sa a spýtal: „Kto je tam?“

Nikto neodpovedal. Možno zakrádač moju otázku nepočul.

„Kto je tam?“ zopakoval som a ucho si priložil k dverám.

Na chodbe bolo hrobové ticho, no otvor na dverách odrazu zarachotil a čosi spadlo na zem. Pod vankúšom som nahmatal baterku a posvietil si na podlahu. Pred dverami ležali noviny.

Zakrádač bol teda len poštár, ktorý si zrejme pomýľil dvere. Otec zrušil predplatné novín už dávno, keďže neustále cestoval. Netušil, že ja noviny milujem. Občas som

si po staré výtlačky skočil k smetným košom a čítal ich od začiatku do konca. Teraz, keď nás odpojili od elektriny, sa noviny, čo pristáli na podlahe, javili ako nebeská manna, pretože boli mojím jediným kontaktom so svetom. Nefungoval mi ani telefón, lebo som ho nemohol nabiť. Elektrina neprúdila do televízora ani do počítača, ani do žiadneho iného zariadenia.

Noviny som rozložil pred seba, aby som sa ponoril do svetových udalostí a predstavil si, že žijem v centre ich diaľnia. Chcel som si samého seba predstaviť uprostred vravy a šumu. Uprostred volebných súbojov, revolúcií a demonštrácií. Uprostred mládežníckych skupín, ponevierajúcich sa po nákupnom centre, a obrovského hluku na futbalovom štadióne. Uprostred tornáda, sopečnej erupcie a oslnivého meteorického roja, pretínajúceho oblohu. Tentoraz som sa však v predstavách nedostal ďalej ako na prvú dvojstránku, pretože po otvorení novín sa z nich na koberec skotúľalo malé jabĺčko s ružovkastými líčkami. Schmatol som ho, kúsok si odhryzol a znova siahol po novinách. Boli zvláštne hrboľaté. Rýchlo som ich otvoril a posvietil si baterkou. Ktosi do nich vopchal sivé vlnené ponožky a obložený chlebiček, zabalený do kuchynskej utierky. S údivom som hľadel na to, čo som našiel. Vari poštar vopchal svoju večeru nevedomky do novín? Alebo šlo len o akýsi hlúpy žart? Ponožky som si aj tak natiahol na nohy. Boli čisté, teplé a mali na sebe tri pásiky: modrý, červený a zelený. Potom som si schuti odhryzol z chlebička, a až keď sa mi chuť ovsa nasiaknutého uhorkou rozplynula na podnebí, spomenul som si na zakrádača. Vyskočil som a otvoril dvere. Na chodbe však bola tma a ticho. Zakrádač zmizol.

AMANDA BESIEDKOVÁ

Nasledujúcu noc som si opäť ustlal na koberci v predsieni. Chcel som zistiť, kto zakrádač v skutočnosti je a či sa ešte vráti. Zaujímalo ma, či do otvoru na dverách znova vhodí svoju večeru. Telefón sa mi síce vybil, ale batérie v budíku ešte fungovali. Položil som ho na zem vedľa seba a uprene sa zadíval na hodinové ručičky. Čakal som, kým sa o pol tretej roztrasú, pretože v tom čase prišiel zakrádač predošlej noci.

Čas sa vliekol a v bruchu mi škvrkalo. Bola nedeľa a okrem jablka a chlebička, ktoré som našiel v novinách, som nejedol nič iné ako, tramtadadá, kyslé uhorky a sucháre. Keďže v pondelok sa v škole začínali jesenné prázdniny, teplú stravu by som dostal najskôr o viac ako týždeň. Už len pomyslenie na najbližší obed mi spôsobovalo nevoľnosť. Kyslé uhorky a sucháre? Alebo sucháre a kyslé uhorky? Alebo sucháre, kyslé uhorky a Earl Grey vymáčaný v horúcej vode z kohútika? Bf! Ak by som nič nevymyslel, zrejme by som umrel od hladu ešte pred koncom týždňa. Napadlo mi, že by som si na jedlo mohol zarobiť tak, že ľuďom odhrabem z dvora lístie alebo im predve-

diem živú sochu, ako som to v meste videl robiť jedného muža, potretého striebornou farbou.

Našťastie som čoskoro prišiel na iné myšlienky. Vchodové dvere sa zabuchli a z chodby sa ozývali zvuky. Kroky, ticho, HRMOT. Kroky, ticho, HRMOT. Postavil som sa. Po špičkách som podišiel k dverám a priložil k nim ucho. Začul som niekoľko opatrných krokov, potom nastalo ticho. Zakrádač už stál za dverami. Keby dvere medzi nami odrazu zmizli, naše uši by sa možno pritlačili na seba. Pri predstave zakrádačovho ucha na mojom ma striaslo. Čo mal za lubom? Vhadzoval chlebíčky do otvoru na dverách aj iným, alebo si na mňa niečo vymyslel? Boli darčeky lákadlom, ktorým ma chcel chytiť do pasce?

Mysel mi zapľňali príšerné pochybnosti. Taký som býval často. Podozrievavý. Keď človek žije sám, ľahko začne o všetkom pochybovať. Mal som preto problém uveriť, že niekto, kto sa po nociach zakráda za dverami, má dobré úmysly. Napadlo mi, že s chlebíčkami a vlnenými ponožkami sa možno spája niečo neprijemné. Vydieranie a vyhrážanie. Zlomyseľný žart. Zákerný bunkový jed, ktorý spôsobuje pomalú a bolestivú smrť. Všetko bolo možné. Vzdať som sa však nemienil, nie tak ľahko. *Útok je najlepšia obrana.* Týmito slovami sa raz otec vyhrážal prepchatému kufru, ktorý sa snažil zazipsovať. Zadržal som dych, no nakoniec som musel vydýchnuť. Povzdych mnou prefrčal ako víchor, ženúci sa skrz tunel, a prenikol do stien v predsieni. Mal som pocit, akoby sa pod jeho silou celá miestnosť zachvela. Vtom otvor zahrmotil a na zem spadli noviny.

„Útok je najlepšia obrana,“ potichu som zašepkal, otvoril dvere a vybehol na chodbu rovno pred zakrádača.

Zakrádač skríkol a odskočil. Rýchlo som ho schmatol za kabát, aby neušiel. Od silného trhnutia sa zapotácal a z náručia sa mu čosi skotúlalo na zem. Pozrel som sa dolu a všimol som si, že pri nohách sa mi povalujú malé jabĺčka. Zakrádač si niečo brblal, čupol si a začal zbierať jablká. Keďže som ho ešte stále držal za kabát, stiahol ma so sebou na zem. Klesol som na kolená, ale on práve vtedy zdvihol hlavu a udrel ma do brady tak bolestivo, až som zabudol, že možno stojím vedľa nebezpečného zločínca.

„Pre-prepáčte,“ zakoktal som a držal si bradu.

Zakrádač sa na mňa ani len nepozrel, namiesto toho zhýňal jablká na hromadu a pchal si ich do kabely. Cítil som sa ako nemehlo a netušil som, čo robiť, rozhodol som sa mu preto pomôcť. Jedno jablko som si potajme strčil do vrecka na pyžame a zvyšné som podal zakrádačovi.

„Vďaka,“ odsekol a vstal.

Napravil si kabát, bez rozmyslu si čosi zamrmlal o skákajúcich deťoch a nakoniec sa povystieral.

Bola taká tma, že som mu nevidel do tváre, ale znel trochu ako žena, ktorú bolí hrdlo. Tá žena nebola príliš vysoká a ani z nej nešiel strach, preto som sa postavil aj ja. Ponaťahovala si krk a dlho sa na mňa pozerala. Jej pohľad vo mne opäť vyvolal nepokoj. Mal som chuť vbehnúť naspäť do predsiene, ale čosi vnútri mi kázalo zostať. Keby som ju zdržal ešte chvíľu, možno by som zistil, čo má za lubom.

„Takže, Andrej, už sa môžeš upokojiť,“ povedala chvíľu po tom, ako si ma poprezerala, „nezožeriem ťa.“

„Aký Andrej?“

„Tak potom asi budeš...“

Zakrádačka vetu nedokončila, naklonila hlavu nabok a zahľadela sa na mňa.

„Alfréd,“ povedal som, „tak ma volajú v škole.“

„Takže *volajú*. Vari to nie je tvoje skutočné meno?“

„Neviem, možno.“

„Ako to, že možno? Každý predsa vie, ako sa volá.“

Zakrádačka stíchla, lebo si všimla, že som spustil plecia. Ruky som si zastrčil do vreciek na pyžame a jablko v jednom vaku stisol tak pevne, až sa mi nechty zaborili do šupky. Odvaha, ktorá sa vo mne len pred chvíľou znásobila a žiarila ako mesiac v splne, sa vytratila a vyparila cez kožu.

„Ale no tak,“ povedala zakrádačka a potriasla hlavou, „povedať vlastné meno predsa nemôže byť také strašné.“

Myslou mi tiahli chmáry. Napadlo mi, že už na ničom nezáleží. Len čo sa mi minú kyslé uhorky a sucháre, umriem od hladu. Bolo celkom jedno, či sa zakrádačka dozvie pravdu, a tak som jej ju povedal. Svojím menom som si nebol istý, pretože ma ním doma roky nikto neoslovil. Keď bol otec doma, nazýval ma len chlapcom alebo používal trpný rod, z ktorého by som nepochopil, komu sa prihovára, pokiaľ by sme v byte neboli len my dvaja. *Ten tanier treba celý zjesť. Už by sa patrilo z toho záchodu vyjsť. Zdá sa, že písomky sa podarilo napísať. Kým budem preč, nech je tu poriadok.* Treba, patrilo by sa, podarilo sa! Keď som začal chodiť do školy a prišiel rad na mňa, aby som povedal svoje meno, neisto som zakoktal: „A-a-a...“ Učiteľka ma doplnila, pričom neodtrhla zrak od papiera: „Predsa Alfréd... Ďalší.“ Odvtedy ma všetci volajú Alfréd.

„Takže som mala pravdu,“ ozvala sa zakrádačka, keď som dohovoril.

„Ako to?“

„Predpokladala som, že budeš jedným z *nich*.“

„Jedným z koho?“

„Jedným zo Zabudnutých,“ odvetila a nadýchla sa. „Dobre, Alfréd. Teraz už musím ísť.“

Zakrádačka sa otočila a chystala sa odísť. Nezostávalo mi veľa času.

„Ale prečo...“ začal som, netušiac ako pokračovať.

„Preto, lebo ľudia čakajú,“ odvetila, „musím im doručiť noviny skôr, než bude ráno. Inak si to zliznem.“

„Chcel som povedať...“ zamumlal som, „divil som sa, prečo mi včera z novín vypadli...“

„Vlnené ponožky, obložený chlebíček a jablko, pokiaľ ma pamäť neklame,“ doplnila ma a už schádzala po schodoch. „Dnes v noci som doniesla len jablká, no aj tie sú teraz obité. Našťastie ostatní už svoje dostali. Ty si bol tentoraz poslednou zastávkou.“

Akí ostatní? A čo za *zastávka*? Prečo sa poštarčka sústredila na jablká a nie na noviny? Keď som precitol, zakrádačka už stála pri vchodových dverách.

„Počkaj ma!“ zakričal som na ňu.

„Nepočkám!“ vyštekla. A pridala do kroku.

„Počkaj! Ešte neodchádzaj!“

Rýchlo som sa zvrtol a preskočil cez prah do predsieni. Natiahol som si tenisky, z vešiaka schmatol kabát a znova vybehol na chodbu. Pri odchode som sa nechtiac potkol o noviny, ktoré sa povalovali na zemi a z ktorých sa na koberec vykotúlalo malé pekné jabĺčko. Strčil som si ho

do vrečka, pribuchol som dvere a bežal za zakrádačkou. Už stála vonku a mierila k susednému vchodu. Podarilo sa mi za ňou prekĺznuť na chodbu skôr, než sa dvere zabuchli, lenže ona sa tvárila, akoby som neexistoval. Ponáhľala sa od jedných dverí k druhým a do otvorov vhadzovala noviny, ktoré vyzerali celkom obyčajne. Nemali hrbolčeky ani z nich na zem nevypadávali jablká, skrátka nič zvláštne.

Napokon sa vrátila na ulicu. Schytila poštový vozík a kráčala po chodníku. Vybehol som za ňou.

„Nechod' za mnou!“ odsekla a pridala do kroku.

„A pôjdem,“ kráčal som jej v päťách.

„Nemôžeš pobeňovať po vonku v pyžame. Musíš sa vrátiť domov.“

„Nemôžem.“

„Prečo nie?“

„Zabudol som si vnútri kľúče.“

„V tom prípade musíš zazvoniť na zvonček a zobudiť rodičov.“

„Nemám rodičov. Teda mám, istým spôsobom.“

„Istým spôsobom?“

„Hej, istým spôsobom.“

„A to znamená, že...“

„To znamená, že neviem, kde sú,“ povedal som ticho a skôr, než by som pokračoval, som sa nadýchol. „Mamu som od narodenia nevidel a otec je na cestách, naposledy som ho videl niekedy...“

„Niekedy?“

„Asi v auguste.“

Zakrádačka sa na chodníku zastavila a pozrela na mňa.

Pouličná lampa jej osvecovala tvár a až teraz som si ju mohol poriadne obzrieť. Nebola mladá ani stará, možno päťdesiatročná. Nad zelenými očami sa jej klenulo hrubé obočie. Vlasy mala ako hustý krík, vytrčali jej na všetky strany, a zboku jej vykúkali veľké široké uši.

Skúmavo si ma prezerala a pomaly prikyvovala.

„Stredný stupeň závažnosti,“ podotkla.

„Čo?“

„Patriš do stredného stupňa závažnosti.“

„To je čo?“

„Úplne zabudnuté, ale veľmi spôsobilé deti,“ odrapotala a opäť potlačila vozík. „Ešte stále máš nádej!“

Vozík škripal pri jazde po nočnom chodníku. Zarazený som hľadel na zakrádačku. *Úplne zabudnutý. Spôsobilý. Stredný stupeň závažnosti.* Akým právom si ma dovolila definovať? Kto je ona, aby hovorila, kým som? Zabudnutého som ešte chápal, ale čo mal znamenať *veľmi spôsobilý*? A čo *stupeň závažnosti*?

Zakrádačka sa s vozíkom náhlila preč. Nočný vietor na chodníku rozvíril dožltá sfarbené zoschnuté javorové lístie, ktoré šušťalo pod kolieskami vozíka. Vánok mi prešiel popod pyžamo až k pazuchám a jemne sa mi obtrel o boky. Zapol som si zips na bunde a poponáhľal sa za zakrádačkou. Vykračovala tak svižne, že som musel podbehnúť, aby som s ňou udržal krok. Raz na mňa kútikom oka zagánila, no nič nepovedala. Držal som sa za ňou bez najmenšieho tušenia, kam ideme, ale neprekážalo mi to. Radšej som behal po nočných uliciach, ako sa prehadzoval v posteli a nemohol zaspať. Vonku bol navyše svieži vzduch, ktorý sa dobre dýchal.

Po istom čase sa zakrádačka zastavila na križovatke, otočila sa a pozrela na mňa.

„Dobre, Alfréd,“ povedala a rukoväť na vozíku stisla tak pevne, že hánky jej v svetle pouličnej lampy svietili nabiele, „môžeš ísť so mnou, ale v tom prípade ti dovoľujem pomôcť mi.“

„Fajn,“ súhlasil som a vzápätí som rýchlo dodal, aby si to nerozmyslela, „dokážem robiť všeličo. Viem dobre čítať a počítať. A umývať riad, pripraviť kávu, uvariť vajíčka. A tlačiť vozíky a...“

„Ja sa volám Amanda,“ prerušila ma, „Amanda Besiedková.“